

2	Obsah Soutěž Vesnice roku 2009 vyhrál Tučín na střední Moravě Spolek společně s regiony na Zemi živitelce 2009 Oslava zlaté, udělení oranžové a zelené stuhy v soutěži Vesnice roku Tučín a Lidečko postupují do evropské soutěže, komise přijede na jaře Letošní „bleskové záplavy“ byly třetí nejničivější v novodobé historii ČR	4 - 5	Lidé pochopili, že život v obci spočívá ve společné práci a úsilí o zušlechtění. Rozhovor s Jiřím Rezníčkem, starostou Tučina - vítězná Vesnice roku 2009 Určit vítěze z vítězů bylo hodně těžké. Otázky pro předsedu hodnotitelské komise Vojtěcha Ryzu, starostu Lidečka
3	Prohlášení ke společnému postupu při přípravě reformy financování obcí a měst Seminář v Senátu o rozpočtovém určení daní: Je potřeba Sjednotit postoje aktérů z venkova Den malých obcí: Dotace a daňové propady Konference Venkov 2009 v Holešově: Další možnosti rozvoje venkova	6	Krnov a Mořice: V evropské soutěži Entente Florale Europe 2009 získali stříbro V Mořicích jsme oprášili historii. A tím jsme hodně získali. Tři otázky pro Jaroslava Knapa, starostu oceněných Mořic na Prostějovsku
		7 - 8	Předseda SPOV děkuje hejtmanům za podporu POV a žádá kraje o dodržení dohody a navýšení financí Programy podpory venkova jsou úspěšné, když mají obce a regiony vlastní vizi

Soutěž Vesnice roku 2009 vyhrál Tučín na střední Moravě

Vítězem celostátního kola soutěže Vesnice roku 2009 je obec Tučín na Přerovsku. Za vítězství v celostátním i krajském kole získá kromě prestižního titulu celkem dva miliony korun. Je to vůbec poprvé, kdy v patnáctileté historii celostátní soutěže vyhlašované Spolkem pro obnovu venkova ČR, Svazem měst a obcí ČR a ministerstvy pro místní rozvoj a zemědělství zvítězila vesnice z Olomouckého kraje. (Rozhovor se starostou vítězné obce je na straně 4-5.) Na druhém místě se umístila obec Lány ze Středočeského kraje, která si z obou kol soutěže odnese 1, 9 milionů, třetí cenu získala vesnice Žernov z Královéhradeckého kraje bohatší nyní o 1, 8 milionů korun. Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže se uskutečnilo v sobotu 12. září v Luhačovicích a bylo součástí mezinárodního festivalu dětských folklorních souborů Písní a tancem. Kromě ocenění Zlatá stuha, druhého a třetího místa, udělila celostátní komise i Koláčovou cenu za nejlepší domácí koláče obci Hrušovany z Ústeckého kraje a cenu v soutěži o Putovní pohár Folklorního sdružení ČR, který FoS ČR uděluje obci s nejvýraznějším programem dlouhodobé péče o místní lidové tradice. Tuto cenu získala letos obec Jankov z Jihočeského kraje. Soutěže Vesnice roku 2009 se zúčastnilo 325 obcí, což je o šestnáct více než před rokem. Soutěž motivuje obyvatele obcí k větší snaze o rozvoj svého domova a ukazuje na rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic. Šestnáctý ročník soutěže Vesnice roku bude vyhlášen začátkem března 2010 na Dni malých obcí.

Spolek společně s regiony na Zemi živitelce 2009

Tradiční přehlídka venkovských regionů se letos uskutečnila na již 36. ročníku národní výstavy Země živitelka 2009 v Českých Budějovicích ve dnech od 27. srpna do 1. září v „pavilonu venkova“ R1. Rozvoj venkova tak získal oproti minulým ročníkům větší výstavní prostor. Své aktivity zde společně prezentovali Spolek pro obnovu venkova ČR, Národní síť místních akčních skupin, Agrární komora ČR, Národní observatoř venkova, Celostátní síť pro venkov pod garancí ministerstva zemědělství a téměř padesát místních akčních skupin z celé země. Spolek pro obnovu venkova uspořádal ve spolupráci s ministerstvem pro místní rozvoj a ministerstvem zemědělství v pátek 28. srpna odborný seminář „Podpora rozvoje venkova v ČR“. Akcí moderoval předseda Spolku Eduard Kavala a zúčastnili se jí oba úřadující ministři Jakub Šebesta a Rostislav Vondruška. Téměř všemi projevy přednášejících se linuly komentáře k ekonomické krizi a škrtům ve státním rozpočtu. Spolek pro obnovu venkova se na letošním veletrhu prezentoval tradičně také svým stánkem uprostřed pavilonu věnovanému venkovu. Byl jakýmsi středobodem mezi stánky, které měly v kruhu rozestavěné místní akční skupiny z celé republiky.

Oslava zlaté, udělení oranžové a zelené stuhy v soutěži Vesnice roku

Třidvacátého října se v Tučíně uskutečnilo slavnostní ocenění vítěze celostátní soutěže Vesnice roku 2009. Program, který si Tučínští pro pozvané hosty připravili, měl představovat život ve vesnici, za který obec získala v soutěži zlatou stuhu. Oranžovou stuhu 2009 vyhrála letos obec Telč z Pardubického kraje. Titul dostala za vytváření podmínek pro plnohodnotný život na venkově v součinnosti místní samosprávy a zemědělských subjektů. Zelená stuha České republiky 2009 za péči o zeleň, veřejná prostranství a krajinu patří obci Studenec z Libereckého kraje.

Tučín a Lidečko postupují do evropské soutěže, komise přijede na jaře

Po vítězstvích v celostátních kolech soutěže Vesnice roku v loňském a letošním roce postupují obce Lidečko a Tučín do evropské soutěže Evropská cena za rozvoj venkova a obnovu vesnice, kterou pořádá Evropská pracovní společnost pro rozvoj venkova a obnovu vesnice. Jejimi členy jsou převážně země střední Evropy - německy mluvící státy, ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko a Slovinsko. Evropská cena je udělována vždy jednou za dva roky a letos bude vyhlášena již po jedenácté. Starosta Lidečka Vojtěch Ryza uvedl, že na velké přípravy zatím nemají čas. „Máme rozdělaný velký projekt, stavíme společenské centrum, což nám zabírá spoustu času. Soutěží se bude zabývat realizační tým. Zatím připravujeme podklady a začátkem roku podáme přihlášku. Komise by měla obce navštívit někdy na jaře“, uvedl starosta Lidečka.

Letošní „bleskové záplavy“ byly třetí nejničivější v novodobé historii ČR

Celkem 15 lidských životů a škody za zhruba 8,5 miliardy korun si vyžádaly letošní letní bleskové povodně, které mnohdy i opakovaně zasáhly od června několik krajů v ČR a staly se třetími nejničivějšími v novodobé historii České republiky. Začaly na severu Moravy a postupně ve větší či menší míře postihly i další regiony - Olomoucký, Jihočeský a Zlínský kraj, Vysočinu, Ústecký a Liberecký kraj. Nejhuře bylo postiženo Novojičínsko, Jesenícko, Prachaticko, Strakonicko a Děčínsko. Pomoc zaplaveným poskytl kromě státních úřadů a institucí i řada humanitárních organizací, obcí a měst či dobrovolníků. V souvislosti s následky letních povodní zaslal předseda Spolku pro obnovu venkova ČR Eduard Kavala otevřený dopis ministru pro místní rozvoj, v němž požádal o zřízení přímé pomoci zaplaveným lidem formou půjčky ze Státního fondu rozvoje bydlení.

Trojstranné jednání zástupců Svazu měst a obcí ČR, Sdružení místních samospráv a Spolku pro obnovu venkova ČR se uskutečnilo 22. září 2009 v Čermné nad Orlicí.

Prohlášení ke společnému postupu při přípravě reformy financování obcí a měst

Svaz měst a obcí České republiky (SMO), Sdružení místních samospráv České republiky (SMS) a Spolek pro obnovu venkova ČR (SPOV) si jsou vědomy nezbytnosti změnit současný systém financování obcí a měst a shodly se, že nejednotný postoj vůči orgánům státní správy v důsledku ztěžuje prosazování oprávněných požadavků. Za účelem nalezení všestranně přijatelného řešení financování samosprávy se dne 22. září 2009 uskutečnilo v Čermné nad Orlicí úvodní jednání představitelů všech uvedených institucí zastupujících zájmy obcí a měst. Schůzky se za SMO zúčastnil Jaromír Jech, výkonný místopředseda, a Josef Bezdíček, předseda Komory obcí. SMS zastupoval předseda Josef Bartoněk a SPOV rovněž předseda Eduard Kavala. Zástupci samosprávy chtějí využít všech dostupných informací a podkladů, které byly shromážděny k přípravě reformy rozpočtového určení daní. Na jejich základě pak navrhnou nové vládě a nově zvolené Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR způsob řešení neodůvodněných rozdílů v rozpočtovém určení daní i systému dotací. Všichni zúčastnění věří, že na základě jejich společného požadavku se bude ministerstvo financí aktivně podílet na přípravě a formulování věcného návrhu jako konkrétního podkladu pro průchodný legislativní návrh nového zákona. Pracovní termín společného výstupu ve formě věcného návrhu byl stanoven na červen 2010. Do té doby se účastníci jednání dohodli na pravidelných osobních setkáních a na zesílené odborné spolupráci, jejíž postup a výsledky nebudou využívány v soutěži politických stran a hnutí.

V Čermné nad Orlicí 22. září 2009

Seminář v Senátu o rozpočtovém určení daní: Je potřeba sjednotit postoje aktérů z venkova

Stálá komise Senátu pro rozvoj venkova uspořádala v pondělí 21. září 2009 v prostorách Jednacího sálu Valdštejnského paláce Senátu seminář „Výkon přenesené působnosti státní správy versus rozpočtové určení daní, se zaměřením na obce a města“. Jak uvedla předsedkyně komise senátorka Ludmila Müllerová, uspořádáním semináře komise reagovala na podněty a požadavky starostů přednesené na výjezdním zasedání ve Zlínském kraji. Zástupci Spolku pro obnovu venkova ČR, Sdružení místních samospráv ČR, Svazu měst a obcí ČR a dalších si vyslechli nejprve ředitele odboru financování územních rozpočtů, který hovořil o novelizaci RUD a přerušení práce komise z důvodu názorových nesouladů mezi zástupci SMO ČR a SMS ČR k další přípravě nového zákona. Předseda SMS a starosta obce Osvětimany Ing. Bartoňek pak přítomné seznámil s podrobně rozpracovanými podklady a návrhy pro další jednání k novému zákonu.

Den malých obcí: Dotace a daňové propady

Ve dnech 4. a 11. listopadu se ve Vyškově a v Praze uskutečnil Den malých obcí – tradiční setkání zástupců samospráv s představiteli ministerstev zemědělství, místního rozvoje, financí a vnitra, které se svou agendou dotýkají činnosti malých obcí. Na vyškovském setkání například představila dosavadní výsledky Programu rozvoje venkova (PRV) Zuzana Dvořáková z MZe, která informovala o žadatelích v 8. kole III. osy. Josef Postránecký z MMR zhodnotil mj. výsledky programu Podpora obnovy venkova (POV), který bude ve stejném duchu pokračovat i v roce 2010. Předseda SPOV ČR Eduard Kavala hovořil o soutěži Vesnice roku a výzvě hejtmánům k obraně POV krajích, které chtějí tradiční venkovský program seškrtat kvůli ekonomické krizi. Ředitel odboru financování územních rozpočtů ministerstva financí Jan Zíkl prezentoval aktuální problémy financování obcí jako jsou daňové příjmy. Vystoupil také předseda Sdružení místních samospráv Josef Bartoněk, který hovořil o zrovnoprávnění malých obcí v rámci rozpočtového určení daní. Na setkání se prezentovaly i další instituce, hovořilo se o datových schránkách, E-governmentu i podpoře bydlení. Obou setkání – na Moravě a v Praze - se zúčastnilo několik stovek starostů.

Konference Venkov 2009: Další možnosti rozvoje venkova

Zejména o budoucnosti rozvoje venkovských regionů, obcí a zemědělců po roce 2013 diskutovali účastníci dvoudenní národní konference Venkov 2009 v Holešově. Aktéři z vesnic sdružení v Celostátní síti pro venkov zhodnotili současný stav naplňování politiky MZe ve prospěch venkova, formulovali cíle organizací, které působí na venkově v nejbližším období, a zamýšleli se nad základními principy politiky pro venkov pro období 2013-2020. „Celostátní síť pro venkov by měla sloužit jako platforma pro setkávání, partnerskou diskusi a výměnu zkušeností všech aktérů rozvoje venkova, ke kterým by měl být zachován rovný přístup bez zvýhodňování některého ze sektorů resp. pilířů zemědělské politiky,“ uvedl vrchní ředitel sekce rozvoje venkova ministerstva zemědělství Ing. Pavel Sekáč. Národní konference se zúčastnili nejen zástupci MZe a jím zřizovaných agentur pro zemědělství a venkov a Státního zemědělského intervenčního fondu, ale také vrcholní zástupci MMR a profesních organizací jako je Národní síť Místních akčních skupin, SPOV v čele s předsedou Eduardem Kavalou, Agrární komora a Národní observatoř venkova. Konference byla realizována pod hlavičkou Celostátní sítě pro venkov a spolufinancována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Organizovala ji MAS – Partnerství Moštěnka v jejímž regionu se uskutečnila. Více informací najdete na www.mas-mostenka.cz v sekci Konference Venkov 2009, na www.spo.org a www.nsmas.cz.

TSu

Když jen projedete Tučínem, řeknete si – Pěkná vesnička, ale co má být? Mají tady uklizeno před domy, mají tady pěkné chodníky, zastávky, sochy svatých, opravenou kapličku, budovu, ve které má sídlo Obecní úřad – ale takových vesnic je dnes přece spousta. Předseda hodnotitelské komise Vojtěch Ryza při vyhlásování výsledků soutěže Vesnice roku 2009 řekl: „Tučín nás ohromil tou svou srdečností“. Ale jak se pozná ta srdečnost? Pomůže už jen popovídat si s Jiřím Řezníčkem, starostou vítězné vesnice, která přinesla prestiž celému Olomouckému kraji, jenž v patnáctileté historii soutěže ještě nikdy na prvním místě nebyl. A dozvíte se třeba, že když v Tučíně něco opravdu chtějí, pak toho dosáhnou. A nemusí to být vždycky jen otázkou peněz. Píle, soběstačnost, dobrá vůle a silní tahouni jsou nejlepšími předpoklady pro zdravý život vesnice. Však se také Tučín odvozuje od jména Tucha – což by se dalo přeložit jako odvaha. A ta Tučínským opravdu nechybí.

Lidé pochopili, že život v obci spočívá ve společné práci a úsilí o zušlechtnění

Rozhovor s JIŘÍM ŘEZNÍČKEM, starostou vítězné Vesnice roku 2009

Pane starosto, jaké byly Vaše pocity před a při vyhlásování vítězných obcí v Luhačovicích?

Když se začaly rozlepovat obálky, nikdo z nás ani nedýchal. Na ceremoniál do Luhačovic jsme přijeli i s místostarostkou obce a nečekaně jsme tu potkali i několik lidí z Tučína. Přestože jsme měli malou jiskřičku naděje, výsledek nás úplně zaskočil. Říkali jsme si, když už vyhlásili třetí i druhé místo, tak to už asi nemáme šanci. A když řekli Tučín, tak to byl opravdu hodně silný a dojemný zážitek, který se už asi nebude opakovat. Ještě že mě na podium doprovázely větší děti v krojích, protože v té okamžité radosti mé ruce tak rychle vyletěly nahoru, že menší děti by nejspíš letěly také. Bylo příjemné, že na vyhlášení se přijeli podívat i lidé z Tučína. Těsně po vyhlášení výsledků soutěže mně přišly desítky blahopřejných sms zpráv, protože spousta lidí sledovala rozlepování obálek v přímém televizním přenosu. Asi nejvíce mě překvapila jedna z Kréty, kde byli naši lektori country tanců. Drželi nám palce i z takové dálky.

Čím je, podle Vás, Tučín tak zajímavý, že vyhrál a co konkrétně pomohlo k takovému úspěchu?

Není to záležitost, která by se vztahovala k jedné návštěvě komise. Myslím, že příprava trvala několik let. My jsme se přihlásili do soutěže už čtyřikrát a určitě velkým povzbuzením pro naše lidi byla Modrá stuha za společenský život,

Jiří Řezníček (44 let) je tučínský rodák, funkci starosty vykonává od roku 2002. Dříve pracoval v Přerovských strojírnách jako vedoucí stavební údržby. Má dvě dcery (13 a 18 let). Ve volbách kandidoval za stranu Nezávislí starostové pro Olomoucký kraj.

kteou jsme získali předloni. Spolky začaly vymýšlet nové činnosti, lidé dostávali nové nápady, čím život ve vesnici ještě více obohatit, oživit. A najednou jsme zjistili, že rok má málo volných víkendů a my už nestiháme ani všechno uskutečnit. V dalším roce jsme získali Fulínovu za nejlepší květinovou výzdobu obce. A protože tato cena souvisí se zelení, vysadili místní zahrádkáři v obci 140 ovocných stromů. A je skvělé, že jsou tady lidé tak soběstační. Protože to, co si uděláme sami, má pro nás pak i daleko větší hodnotu, více si všeho vážíme a jsme v té vesnici více doma. Domov pro nás není jen náš dům a pozemek, který vlastníme. To všechno dalo dobrý základ tomu, abychom v soutěži zvítězili. Není to úspěch starosty nebo zastupitelstva, ale úspěch všech, kdo ve vesnici žijí.

Takže lidé se dobrovolně podílejí na zvelebování vesnice?

Ano. Pozemky a předzahrádky před domy si vzali sami na starost, přitom se jedná o obecní pozemky. Pěstují tam kytky, sečou trávu a je to pro ně samozřejmost. Dokonce za mnou přišla jedna starší paní s tím, že už na to nestačí, zda by mohla obec na její předzahrádce pomoci. Chtěla prostě jen, aby to před jejím domem vypadalo pěkně, byť se nejedná o její pozemek. Obec má techniku a samozřejmě počítáme s tím, že pokud to už někdo nezvládá, jsme na radě my. Ale úžasný je ten přístup lidí. Vesnicí vede cesta, která patří Olomouckému kraji a pro naše lidi je naprosto přirozené, že když je potřeba, vezmou motyčky a kolem obrubníků cestu očistí. Nepřičí se jim dělat práci, která by měla náležet někomu jinému.

Hodnotitelskou komisi prý ohromila srdečnost. Ta zřejmě souvisí právě i se spolkovou činností. V Tučíně, který má 445 obyvatel je neuvěřitelných osm spolků. Které jsou, podle Vás, těmi nejdůležitějšími? Každý spolek se nějakým způsobem podílí na rozvoji obce.

Pokud bych měl vyzdvihnout dva nebo tři, pak to bude určitě Sešlost obecních nadšenců, spolek, který v obci funguje zhruba osm let a Sbor dobrovolných hasičů, který je v Tučíně nejstarším spolkem. Setkávají se a vymýšlejí stále nějakou činnost přínosnou pro obec. Například hasiči pomáhají každým rokem čistit koryto místního potoka, kanalizaci, bazén, hasiči jsou spolehliví, když se na ně obec obrátí, jsou ochotní pomoci. Sešlost obecních nadšenců dělá zase spíše kulturní akce. Z jejich výtěžku pak nakoupí pro obec například skluzavku, lavičky, z každé májky se udělala v obci nějaká průlezka pro děti, nebo zaplatili dětem výlet do westernového městečka. Pak tady máme dva spolky zahrádkářů. Jedni jsou zahrádkáři v důchodovém věku a ti druzí mladí jsou jejich následovníci. Starší se snaží mladé inspirovat, vedou je a radí jim, mladí se nám dnes starají o záhonky u zastávky směrem na Přerov nebo u obchodu, kde sami vysadili zeleň. Starší je školí, pořádají pro ně i odborné poradny, kdy pozvou nějakého lektora, který například vysvětlí, jak správně stříhat stromky. Když jsme v obci vysazovali stromy do dvou sadů a dvou alejí, mladí zahrádkáři se učili, jak správně sadit, teď se o stromy starají, nedávno je obryvali. Starší zahrádkáři zase pečují o místní zeleň, stříhají stromy kolem cesty, živé ploty u obecního úřadu, a protože máme v obci hodně ovocných stromů, uklízí je na podzim listí, kterého je tady opravdu velká spousta.

Jaké služby Tučín svým občanům ještě nabízí?

V Tučíně je mateřská škola, škola tady byla, ale po sedmdesátých letech už bylo málo dětí, takže zdejší malotřídka musela skončit a děti začaly dojíždět do nedalekých Želátovic. Tamější škola je nám blízká, spolupracujeme velice úzce s vedením školy. Lidem slouží také víceúčelová budova Obecního úřadu, která prošla v roce 2006 rekonstrukcí. Dnes to tady žije po celý rok. Děti a jednotlivé spolky mají volný přístup do budovy kdykoliv potřebují, mají klíč na čip a na podzim a v zimě chodí hrát stolní tenis, ženy cvičit kalanetiku a aerobic, spolky zde mívají své schůze, schází se tady skupina dětských country tanců, v budově máme novou knihovnu a v suterénu požární zbrojnici. Jinak se zde odehrává také kulturní život obce – od ledna do března jsme tady uspořádali šest plesů, na které se sjížděli i lidé z okolních obcí a města Přerova. Oblíbenou místní akcí, kterou už je Tučín vyhlášený, je Pochovávaní basy. V Tučíně je také koupaliště z roku 1941, které je zajímavé tím, že se v něm neplatí vstupné. Chtěli jsme původně koupaliště opravit, rekonstrukce by ale přišla na 12 milionů korun a my zatím nejsme přesvědčení o udržitelnosti tohoto projektu. Zhruba od roku 2003 jsme vybudovali v areálu koupaliště víceúčelové hřiště pro jedenáct druhů sportů, když v zimě mrzne, nastříkají hasiči na hřiště vodu a lidé tam chodí bruslit. A máme také Tučolín – místní raritu, vláček, kterým se tady lidé vozí při slavnostech jako je masopust či hodové slavnosti.

Uspěli jste také v Operačním programu životní prostředí, v Programu rozvoje venkova. Co jste z těchto peněz v obci vybudovali?

Získali jsme dotaci na výsadbu biokoridoru a biocentra, přes Agenturu ochrany přírody jsme vysadili první etapu dalšího biokoridoru, v současné době jsme opět úspěšili v OPŽP – v hodnotě jednoho a půl milionu budeme pokračovat druhou etapou lokálního biokoridoru, který už se vysazuje. Přes Agenturu ochrany přírody jsme nyní získali i finance na již zmiňované aleje kolem cest, které jsme si sami vysadili. Z Programu rozvoje venkova jsme získali dotaci na opravu místní kapličky zasvěcené Svaté Anně a na rekonstrukci návsi, kde jsme postavili nový chodník, veřejné osvětlení, koupili nové lavičky, vysadila se nová zeleň, opravil povrch vozovky.

Jaké investice plánujete v Tučíně do budoucna?

Například máme projekt na vybudování Naučné stezky kolem Tučína. V bývalém lomu už je umístěná první cedule. Nepůjde ale jen o tabulovou stezku, chceme tam mít

Určit vítěze z vítězů bylo hodně těžké

Otázky pro předsedu hodnotitelské komise VOJTĚCHA RYZU, starostu Lidečka

Pane předsedo, čím zaujal Tučín komisi natolik, že nakonec zvítězila v celostátní soutěži?

Hodnotitelská komise měla hodně těžké rozhodnout, která obec z třinácti finalistů se stane Vesnicí roku. Potvrdilo se to, že náš venkov se ubírá správným směrem, že v čele obcí stojí správní a zapálení lidé. Proto nebylo jednoznačné, že Tučín zvítězil. Přesto Tučín dokázal jednu věc: Jejich pospolitost a srdečnost dokázala, že obec žila nejen soutěží, ale vlastním životem, rozvojem. Je to obec, která má hodně před sebou. Myslím ale, že má dobře našlápnuto. Jejich srdečnost je odzbrojující.

Čím Vás osobně Tučín při návštěvě s hodnotitelskou komisí zaujal?

Kdyby Tučín nevyhrál, dal bych mu osobně cenu za to, jak se prezentoval před komisí. Za ten náboj a aktivitu. Na rovinu můžeme říct, že na tom, jak obec život ve své obci prezentuje, velmi záleží. Je důležité, že nás provedou a ukážou nám jednotlivé zajímavosti v obci, ale velmi důležité je, jak to umí „prodat“. A pak je také důležitým kritériem to, jak se tam žije.

Co byste panu starostovi Tučína poradil – po zkušenostech z loňského vítězství?

Pro jeho obec je to obrovské vyznamenání. A zároveň obrovský závazek. Bude muset vysvětlovat, bude muset přijímat spoustu návštěv, novinářů, bude daleko větší tlak na něj i na samotné obyvatele obce, protože teď jsou přímo zodpovědní za ten titul. Tučín má ještě hodně co dohánět, dotáhnout do konce, vybudovat. Vítězství je dobrý motor a start, ale zároveň velký závazek. Totéž jsme zažili my v Lidečku. Z pozice starosty musím říct, že vítězství v soutěži se u nás hodně projevilo v tom, že se jakoby zvýraznila sounáležitost mezi občany a to je také závazek.

šum

i prvky pro děti, aby se zabavily. Pro zatraktivnění prostředí chceme vystavět v obci rozhlednu. V místě, které jsme vybrali, je opravdu krásný výhled a počítáme s tím, že rozhledna přitáhne do obce návštěvníky, cyklisty z okolí... Zastupitelstvo už schválilo i další záměr odkoupit v obci historický domek, je jedním z nejstarších v obci a chtěli bychom v něm po opravě zřídit malé muzeum, kde by se lidé dozvěděli, jak se tady dříve žilo. Máme rozjednaných ještě hodně projektů. Chystáme výstavbu stezky pro pěší a cyklisty do Želátovic. Tučín a Želatovice k sobě mají hodně blízko, mají mnoho společného. Existují rodinné vazby, naše děti tam chodí do školy, lidé na poštu, atd. a cesta už je dnes nebezpečná. Připravujeme projekty na úpravu okolí cest, podporujeme výsadbu, která zabrání prašnosti polních cest, chceme rozšířit dětské hřiště, na jaře zasílujeme pozemky pro výstavbu 24 rodinných domků...

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Krnov a Mořice:

V evropské soutěži Entente Florale Europe 2009 získali stříbro

Obec Mořice na Prostějovsku získala prestižní ocenění v evropské soutěži o nejkrásnější květinovou výzdobu. V evropské soutěži kvetoucích měst a sídel Entente Florale za rok 2009 získaly spolu s městem Krnovem stříbrnou plaketu. Česká republika si v tomto směru zachovává vysokou úroveň. Vloni se na stejném místě v rámci Evropy umístila obec Tvarožná Lhota. Podle Evy Voženílkové ze Společnosti

pro zahradní a krajinářskou tvorbu se česká města a české vesnice mohou velice úspěšně srovnávat se západoevropskými“...protože v této soutěži nejde o to, aby se porovnávala mezi sebou jednotlivá sídla, ale jde především o soulad s tím, co ve městě a na vesnici bylo vykonáno. A v tom je myslím Česká republika velmi úspěšná. Připomeňme si ještě, že Česká republika se v soutěži Entente Florale Europe – Evropská kvetoucí sídla představila letos již poosmé. Město Krnov v Moravskoslezském kraji a obec Mořice v Olomouckém kraji uspěly v konkurenci měst a vesnic z dalších deseti evropských zemí. Mořice navíc porota ocenila mimořádnou cenou za realizaci biocentra - mokřadu Mokroš - a biokoridorů v rámci komplexních pozemkových úprav. Česká účast je zaštiťována Ministerstvem životního prostředí a podpořena Ministerstvem pro místní rozvoj a Stálou komisí Senátu pro rozvoj venkova.

Sedmačtyřicetiletý Jaroslav Knap je starostou Mořic od roku 1994, zároveň je mořickým rodákem. V minulosti pracoval v cukrovaru, rád kreslí a maluje, což často využívá při plánování výsadby v obci. Ve svém volném čase se také věnuje myslivosti, má dvě děti – syna a dceru.

natírali, uklízeli a přicházeli další lidi, kteří nám nosili jídlo, pítí. Bylo to skvělé a asi bychom to nezažili, kdyby se ta soutěž nekonala.

Porota vás také ocenila za realizaci biocentra mokřadu Mokroš a biokoridorů v rámci komplexních pozemkových úprav. Říkal jste také, že se snažíte pozměnit výsadbu a navázat na dávnější tradice podle kronik a dostupných pramenů, která tady byla pro tuto krajinu typická.

Porota nás hlavně ocenila za komplexnost. Řešili jak krajinu v komplexu obce, tak obec v komplexu krajiny. Naši obec postihla velká stavební akce, dálnice D1, která už v době, když se připravovaly plány, byla pro nás velkou hrozbou, měli jsme strach. Ale protože jsme o tom hodně přemýšleli, překlápily se negace v pozitiva a nám se nakonec podařilo vyzískat maximum pro obec i krajinu. Takže už v době, kdy se chystala stavba dálnice, dali jsme dohromady přípravný výbor komplexních pozemkových úprav, kde byli lidé, kteří Mořice dobře znají a znají i jejich historii. Snažili jsme se získat maximum informací od místních, kteří už tady něco prožili, prošli jsme si staré kroniky, mapy a oprášili významově důležité spojnice, které zde dříve byly. Například cestu do Nezamyslic, která byla významnou pro obec, protože Mořice byly k Nezamyslicím přifařeny, byla tam i škola. Vzniklo také biocentrum Mokroš, aleje... Tím vším jsme v podstatě oprášili historii. V přípravné komisi jsme udělali náskres, jak bychom si to představovali my a naši občané a tento náskres jsme pak předali realizační firmě, která s tím začala pracovat. To naši situaci urychlilo. Ocenil to i architekt, který řešil komplexní pozemkové úpravy - a to i z toho důvodu, že jsme z části v záplavovém území řeky Hané a z části nás ohrožovaly přívalové deště ze sousedních kopců od Pavlovic. To všechno jsme vyřešili v rámci komplexní pozemkové úpravy. Ochrana proti vodě nám v obci skvěle funguje. Navíc se nám podařilo vytvořit i lokality pro volnočasové aktivity, pro procházky, v Mokroši má velmi dobré zázemí i zvěř, která se tam může rozmnožovat. Třetina Mokroše slouží lidem, dvě třetiny jsou pro zvěř. Právě to, že jsme pojali tu proměnu od základů a komplexně, byl, myslím, krok správným směrem. To se nám pak také při realizaci potvrdilo. Co se dalo na papír, nezůstalo v šuplíku. Projekty se dnes už z osmdesáti procent realizovaly.

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Předseda Spolku děkuje hejtmanům za podporu POV a žádá kraje o dodržení dohody a navýšení financí

Předseda Spolku pro obnovu venkova Eduard Kavala poděkoval dopisem z 12. října 2009 hejtmanům krajů za dosavadní podporu Programu obnovy venkova. Hejtmany krajů Středočeského, Ústeckého, Libereckého, Královéhradeckého, Vysočí-

ny a Zlínského, které z hlediska objemu pro tento program vyčleněných prostředků opomíjí potřeby obnovy a rozvoje našeho venkova, požádal o přehodnocení připravovaného rozpočtu na rok 2010.

Dopis Spolku hejtmanům

V dopise předseda SPOV ČR hejtmanům těchto krajů uvádí: „Spolek pro obnovu venkova ČR byl informován, že v souvislosti s úspornými kroky Vašeho kraje se objevily také návrhy na výrazné snížení podpory obnovy našeho venkova a tedy také Programu obnovy venkova. Obracím se na Vás s žádostí o osvětlení této informace. Zakladatelé Spolku pro obnovu venkova ČR byli

u zrodu českého programu. Spolek byl také nositelem myšlenky soutěže „Vesnice roku v Programu obnovy venkova“. V letošním roce se uskutečnil již 15. ročník této soutěže, která je organizována před celostátním kolem na krajské úrovni (před vznikem krajů jsme používali dělení ČR podle pracovišť MMR). Podtrhuji, že POV je stále platným vládním programem a byl ve vládě prosazen sociálně demokratickým ministrem profesorem Císařem. Tento Program nikdo nezrušil, jen po každoročních patáliích (snaze peníze použít jinde) jsme po vzniku krajů iniciovali přesun částky 520 mil. Kč do rozpočtu krajů, kde jak jsme dodnes přesvědčení, jsou lépe uhlídatelné. Jelikož nebylo možné peníze tzv. účelově „omašličkovat“ bylo vydáno Prohlášení Asociace krajů ČR, které nám bylo dostatečnou garancí. Postupným vyjednáváním v krajích se situace v POV stabilizovala. Krajské reprezentace pochopily, že stojí za to rozvíjet tento program i podporovat jeho výstavní skříň – každoroční soutěž.

Úspory krajů nesmí zasáhnout venkov

Z přehledu, který jsme si zpracovali, bohužel vyplývá, že úsporná opatření hodlá osm krajů promítnout i do podpory POV, tj. jít objemově pod úroveň roku

2009, a pět krajů dokonce pod úroveň převedených financí do rozpočtu krajů, tj. pod výši roku 2004. To je alarmující. Jste jistě dobře informováni, že ne vinou našeho Spolku zkrachovala jednání o novém RUD, od kterého jsme si slibovali narovnání ničím nepodložené diskriminace venkovských obcí. Když k tomu (nebylo naplněno ani usnesení Senátu Parlamentu ČR reagující na spolkovou petici proti diskriminaci venkova) připočteme fiskální dopad krize a nešťastné neuznání DPH v Programu rozvoje venkova v EAFRD je nasnadě, že počítáme s Programem obnovy venkova v krajích. Žádám Vás proto, Vážený pane hejtmane, abyste společně s našimi krajskými reprezentanty ještě jednou problematiku zvážili a nepřipustili degradaci hnutí, které náš venkov posunulo o veliký kus kupředu. Závěrem mi dovoluji připomenout, že Venkov je v současném plánovacím období jedním z nosných pilířů pro celou EU, takže společně uvolíme o jeho skutečné „vystavění“. Možná je to tvrdé, ale fakticky platí – není možné se chlubit nejlepšími v soutěži Vesnice roku a předávat ocenění a přitom dusit Program obnovy venkova.“

Mgr. Eduard Kavala, předseda SPOV ČR

Programy podpory venkova jsou úspěšné, když mají obce a regiony vlastní vizi

Kolik je vlastně obnově venkova let? 20 od listopadové „sametové“ revoluce nebo 18 (a něco) od 29. května 1991, kdy česká Pithartova vláda projednala „Program obnovy vesnice“? Nebo jí bude v příštím roce teprve 16, počítaje od roku 1994, kdy přičiněním poslanců Parlamentu byl poprvé program podpořen z rozpočtu České republiky? Každopádně je to doba, kdy z dítěte vyrostla krásná nevěsta. Doba roku 1989 byla ve střední Evropě těhotná změnou. Věděli to lidé i politici. Někdo se na to chystal, někdo se těšil, někdo se bál.

Otevření hranic...

V tomto roce, několik měsíců před listopadem, se v duchu Gorbačovovy glasnosti jednorázově otevřely hranice staros-

Rakouska, vzkazoval rakouskému tisku, že to tak už brzo bude pořad a pro všechny. Nejvyšší jihomoravští politikové nevzказovali domů nic, protože tam nebyli (co kdyby se karta glasnosti obrátila), vyslali jen delegaci úředníků. Pak se věci daly rychle do pohybu, byla tu sametová revoluce a ani glasnost už nestačila. 1. února 1990 jsem nastoupil na odbor územního rozvoje nově vznikajícího ministerstva životního prostředí, kam patřilo nejen územní plánování, ale i vše, co v rámci kompetencí ministerstva souviselo s regionální politikou a rozvojem měst a obcí.

Pokračování na str. 8

Soběstačnost dole

Při utváření prvního programu ministerstva tzv. „Bílé knihy“ za vedením ministra Bedřicha Moldána jsme si vyjasnili, že v nové době nebude stačit jen tradiční regulační úloha územního plánování, že pro rozvoj měst a obcí je nejdůležitější aktivita těch, kterých se bezprostředně týká, a že je třeba nastavit činnost vlády tak, aby byly tyto aktivity podporovány. Kladli jsme důraz na partnerství a finanční soběstačnost „dole“, podporu státu jsme viděli jako nástroj jeho určité politiky nebo jako doplněk vlastních zdrojů měst a obcí, když např. zdroje z daňových systémů nedostačují, do doby než se zdoluhavější legislativní cestou (oproti rychlejší dotační politice vlády) tyto systémy potřebným způsobem novelizují, popř. tam, kde stát něco (např. v památkové péči upravené zákonem) požaduje a z toho vyplývá i jeho povinnost se na těchto požadavcích finančně podílet.

Partnerství

V tomto duchu ministerstvo tehdy pro vládu připravilo Program obnovy vesnice (společně s ministerstvem zemědělství a ministerstvem pro hospodářskou politiku a rozvoj, věcném předchůdci dnešního ministerstva pro místní rozvoj), kde byla finanční podpora státu odůvodněna nedostatečnými finančními zdroji malých obcí a Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón (s ministerstvem kultury), kde bylo odůvodnění finanční podpory snadnější, opíralo se především o zájem státu na péči o památky. Oba programy byly založeny na utváření rozvojové vize (v případě vesnice místního programu obnovy) všemi partnery, kteří se na obnově mají podílet, a to za účasti odborníků a pod vedením obce a na podpoře její realizace ze strany státu. Je mi dnes zadostiučiněním, že na stejných principech byly později založeny evropské iniciativy LEADER a URBAN.

Pokud jde o obnovu vesnice, měl jsem z Evropy jen uvedené rakouské zkušenosti, podívali jsme se proto s kolegy ještě do Bavorska. S mým spolupracovníkem Vlastimilem Kutějem a s pozdějším ředitelem odboru přeshraniční spolupráce ministerstva pro místní rozvoj Richardem Mundilem jsme se setkali s tehdejšími úředníkem bavorského ministerstva zemědělství a dnešním profesorem Mnichovské univerzity Holgerem Magelem a seznámili se s bavorským programem. Na bavorský a dolnorakouský program jsme pak navázali i při přípravě našeho programu. Velmi nám pomáhal Jan Kruml, autor prvního konceptu českého programu a také Ivan Dejmal, náš spolupracovník v odboru územního rozvoje a pozdější ministr životního prostředí, který nakonec Program obnovy vesnice české vládě předložil.

Podpora státu

Jako cíl si program vytkl „vytvořit organizační a ekonomické podmínky k podnícení a k podpoře obyvatel venkova a samospráv venkovských obcí k tomu, aby se vlastními silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a rozvoj ekologicky nezávadného hospodářství“. Důraz byl kladen na duchovní obnovu vesnice, která ale nebyla předmětem dotací. Komplexně pojatý program nebyl ostatně nikdy dotován v celém rozsahu. Dotace se omezily jen na obnovu občanské vybavenosti, zeleně, veřejných prostranství, komunikací, v některých případech i technické infrastruktury (dotace úroků z úvěrů), vzdělávání a přípravu větších projektů. Místní programy však měly být a v úspěšných obcích také byly, základem a východiskem pro přípravu projektů pro jiné, zpravidla resortní, programy. Říkali jsme, že program je založen na třech pilířích – pomyslných nohách stabilní stoličky – ochotě obyvatel realizovat svůj místní program obnovy vesnice, připravenosti obce se na něm podílet a účasti potřebných odborníků, zajištěných např. podmínkou zpracování územního plánu nebo urbanistické studie. Z dnešního pohledu lze říci, že jsme se učili vytvářet a realizovat komplexně pojaté rozvojové vize za účasti obcí, angažovaných občanů včetně neziskových

organizací a podnikatelů. Rakouský odborník Mgr. Trischler na jednom z parlamentních seminářů doplnil, že k úspěšné realizaci našeho programu nestačí jen stolička se třemi nohama, že potřebujeme stůl s nohama čtyřmi - tou čtvrtou je podpora vlády.

Založení Spolku

Když se měly pro program zajistit potřebné prostředky v rozpočtu, nová česká Klausova vláda nepovažovala program za svou prioritu a potřebné prostředky nenaplánovala. V reakci na to tehdy již exministr Ivan Dejmal a řada starostů a odborníků, kteří se k realizaci Programu obnovy vesnice přihlásili, založili v roce 1993 Spolek pro obnovu venkova. Spolek si realizaci programu vytkl jako svůj hlavní cíl. Začal ho vysvětlovat široké venkovské veřejnosti a přesvědčovat o potřebě jeho finančního zajištění poslance Parlamentu. Nakonec se s pomocí těchto poslanců, z nich bych chtěl uvést tehdejšího člena rozpočtového výboru Jiřího Vačkáře, vznikla ve státním rozpočtu položka „Program obnovy venkova“ s prvními 100 miliony korun v roce 1994. Poslanci, kteří napříč politickým spektrem venkovu pomáhali, byli zejména v zemědělském výboru a tento název považovali za výstižnější. Na celostátní úrovni se proto začal používat název „Program obnovy venkova“ a název „Program obnovy vesnice“ zůstal pro místní úroveň.

Vesnice roku

V roce 1995 je Spolkem pro obnovu venkova ve spolupráci se Svazem měst a obcí ČR a Ministerstvem hospodářství vyhlášen první ročník soutěže Vesnice roku. Tato soutěž věcí velice pomohla zejména mediálně a také mezi politiky, protože vytvořila prostor na formální i neformální setkávání s nimi, což řadu z nich přesvědčilo o důležitosti obnovy venkova. Pro obce a venkovské obyvatele jsou oceněné obce příklady dobré praxe. Celostátní vítězové jsou vysíláni do Evropské soutěže obnovy vesnice, organizované Evropskou pracovní společností pro rozvoj venkova a obnovu vesnice, které předsedá již zmíněný hejtmán Dolního Rakouska Erwin Pröll. Zatím jedinou novelu Programu obnovy venkova předložil vládě ministr pro místní rozvoj Jaromír Císař. Vláda ji schválila usnesením č. 730 ze dne 11. listopadu 1998. Novela zahrnuje stejné jako původní program všechny důležité oblasti venkovského života – od péče o venkovské společenství přes rozvoj hospodářství, vlastní obraz vesnice, občanskou a technickou vybavenost až po krajinu. Přibyl specifický cíl o přijetí spoluzodpovědnosti celé společnosti za udržování a rozvoj regenerační, rekreační a terapeutické funkce venkovského prostoru a byla zdůrazněna specifická úloha mikroregionů a dobrovolných svazků obcí.

Přesun na kraje

V roce 2004 bylo o dotacích POV poprvé rozhodováno na úrovni krajů, a to v rámci globální dotace na financování běžného a investičního rozvoje územních samosprávných celků. Od roku 2005 (po novele zákona o rozpočtovém určení daní) se vyčleňují prostředky pro POV v rámci vlastních rozpočtů jednotlivých krajů. V krajích vznikly vlastní programy obnovy nebo rozvoje venkova věcně vycházející z původního národního programu. Takže vlastně naše, dnes již dvacetiletá, nevěsta (protože o skutečný počátek obnovy našeho venkova se určitě nejvíce zasloužila změna našeho společenského systému) od vládních rodičů odešla, sotva šestnáctiletá, ke krajům. Zatím jí pomáhá ministerstvo pro místní rozvoj seč může v rámci Programu podpory regionálního rozvoje v jeho podprogramu Podpora obnovy venkova. Největšími - evropskými - prostředky, určenými pro venkov disponuje Program rozvoje venkova v gesci ministerstva zemědělství. I pro tyto programy však platí, že mohou být úspěšné tam, kde mají obce a regiony vlastní vizi, dovedou komplexně „od spodu“ plánovat, nepodceňují duchovní a společenskou obnovu venkova, opírají se o místní partnerství a spolupracují s odborníky.

*Ing. arch. Jan Florian,
člen předsednictva SPOV ČR*

Zpravodaj

141
prosinec 2009

www.spov.org

Obsah

2 Soutěž Vesnice roku 2009 vyhrál Tučín na střední Moravě

Spolek společně s regiony na Zemi živitelce 2009

Oslava zlaté, udělení oranžové a zelené stuhy v soutěži Vesnice roku

Tučín a Lidečko postupují do evropské soutěže, komise přijede na jaře

Letošní „bleskové záplavy“ byly třetí nejničivější v novodobé historii ČR

3 Prohlášení ke společnému postupu při přípravě reformy financování obcí a měst

Seminář v Senátu o rozpočtovém určení daní: Je potřeba Sjednotit postoje aktérů z venkova

Den malých obcí: Dotace a daňové propady

Konference Venkov 2009 v Holešově: Další možnosti rozvoje venkova

4 - 5 Lidé pochopili, že život v obci spočívá ve společné práci a úsilí o zušlechtnění. Rozhovor s Jiřím Rezníčkem, starostou Tučina - vítězná Vesnice roku 2009

Určit vítěze z vítězů bylo hodně těžké. Otázky pro předsedu hodnotitelské komise Vojtěcha Ryzu, starostu Lidečka

6 Krnov a Mořice: V evropské soutěži Entente Florale Europe 2009 získali stříbro

V Mořicích jsme oprášili historii. A tím jsme hodně získali. Tři otázky pro Jaroslava Knapa, starostu oceněných Mořic na Prostějovsku

7 - 8 Předseda SPOV děkuje hejtmánům za podporu POV a žádá kraje o dodržení dohody a navýšení financí

Programy podpory venkova jsou úspěšné, když mají obce a regiony vlastní vizi

Zpravodaj Spolku pro obnovu venkova ● Vychází jako příloha čtrnáctideníku Veřejná správa ● Redakce: Tomáš Šulák, tel. 775 949 142, e-mail: tomas.sulak@smarv.cz ● Grafická úprava: Zuzana Jeřábková ● Názory uveřejněné ve Zpravodaji SPOV nemusí vyjadřovat stanovisko redakce Veřejné správy.